

K
R
Ö
N
I
K
A

Board of Pharmacy

OF THE STATE OF MINNESOTA

This is to Certify that Ernest O. Holmes of Minneapolis is hereby duly licensed and admitted as a

REGISTERED PHARMACIST

in and for the State of Minnesota and is hereby authorized and empowered to practice pharmacy as such in said State as provided by law from the date hereof to the 1st day of March 1916

REDEEMABLE FOR THE CAUSES SPECIFIED BY LAW

NE 4038

In Witness whereof we have affixed the Seal and the names of the Members of the State Board of Pharmacy this twenty-sixth day of January 1916.

By Examination.

Edw. A. Suppen, Secy

Arnold W. Kitzke, President

John H. Erickson

Robert L. Moorhead

Arthur S. Smith

Chas. H. Huber

Ernst O. Holmes apotekar-certifikat.

BERG 1959

Några Bergbor berätta om sin Amerikatid

Detta år, som är 1959, avslutade Vilhelm Moberg sin bemärkta romanserie om de svenska emigranterna, som för omkr. 100 år sedan utvandrade till Amerika. 12 år hade det gått åt för Moberg att fullfölja berättelserna om deras öden i de tre bokverken *Utvandrarerna*, *Invandrarerna* och *Sista brevet till Sverige*, och till evärdelig åminnelse därav få Karl Oskar och Kristina stå staty i den stad, där de lämnade Sverige, nämligen Karlshamn. Men det är icke endast från mitten av 1800-talet, icke endast från Korpamoen och Duvemåla, icke endast från Ljuder och Algutsboda, som folk emigrerade till Amerika, Karl Oskar och Kristina få bara representera emigrationen som helhet. Från nog varje socken i hela Sverige har väl på sin tid åtskilligt med folk rest till Amerika. Även här i Berg har det varit många Amerikafarande och likaså här som på andra platser ha en del kommit tillbaka och en del stannat kvar för alltid. Hur många personer härifrån som sammanlagt under 18- och 1900-talen rest till Amerika går inte här att angiva, men att det varit ett avsevärt antal är ganska säkert. Bara från Holma rote har uppräknats 30 st. kända personer, men därtill kommer ytterligare ett antal, som reste i mitten av 1800-talet, men nu äro i det närmaste bortglömda. Isynnerhet från Holma by har många farit till Amerika och därvid må särskilt nämnas 7 st. syskon, söner och döttrar till Johannes och Sara Olofsson, vilka antagit släktnamnet Holmes. Fyra av dem studerade, därav Anders Gustaf, som blev medicine doktor, Frans August blev tandläkare, Edvard och Ernst blevo apotekare. Ludvig återvände till Sverige och är nu som bekant bosatt i Björka. Två döttrar, mrs Hilda Carlsson och mrs Anna Carlsson, utvandrade också, Ernst och Anna äro fortfarande kvar i Amerika.

Bilden på första sidan av denna krönika är en avbildning av det certifikat, som Ernst O. Holmes erhöll som behörig apotekare.

Även Anders Gustaf Holmes certifikat som medicine doktor finnes i förvar i Holma. Detta är helt avfattat på latin.

Inom någon hembygdsförening i detta länet har anordnats s. k. »Sverige-Amerikadagar», där ännu befintliga svensk-amerikaner från omgivande trakter inbjudits som hedersgäster och fått berätta om sina

öden, äventyr och för övrigt även helt vanliga upplevelser under sin Amerikatid. Vad Bergs socken beträffar, så finns det numera endast ett fåtal kvar av dem, som en tid varit i Amerika och därefter återvänt till hemorten och bosatt sig i Berg. Dessa har för red. av denna krönika berättat om sin Amerikatid och har för denna blivit nedanstående antecknat. Givetvis kan det inte här bli fråga om någon fullständig berättelse utan endast det mest betydelsefulla och huvudsakliga.

Carl Gustav Nelson, Holma, har varit i Amerika i 12 år och av de svensk-amerikaner, som numera finnes kvar i Bergs socken, är han den som har upplevt mest och har de mest bemärkta minnen och hågkomster därifrån. Han har besökt vitt skilda platser alltifrån de västligaste staterna till Stillahavskusten, Kanada och Alaska. Vad han där sett, upplevt och varit med om är här omöjligt att mera detaljerat återgiva, varför det endast här måste bli en huvudsaklig sammanfattning.

Det var år 1909 antingen i slutet av aug. eller någon av de första dagarna i september, som ett resällskap anträdde färden till det stora landet i väster. Det var de förutvarande svensk-amerikanerna Ernst O. Holmes, Holma, samt hans sväger Carlsson vilka varit hemma på besök, vidare Robert Berg från Hagstad och så Carl Gustav Nelson.

Från Lidnäs började resan med tåg till Malmö och därifrån till Köpenhamn, så med tåg genom Danmark och färja över Stora och Lilla Bält. Från en hamn i Danmark (Esbjerg?) båtresa till England och så åter med järnväg, vilken färd gick genom England och Skottland. Från Skottland gick resan med en Ankarlinjens oceanångare till Montreal i Canada. Därifrån gick färden med järnväg genom ödsliga trakter, där mest trappers uppehöll sig och till Minneapolis, där Holmes och Carlsson var bosatta och där också det första uppehållet gjordes, vilket för övrigt räckte i två och ett halvt år. Under denna tid arbetade han mest som byggnadssnickare, dels för en irländsk byggmästare och entreprenör vid namn Bab Chine och dels för en svensk murarmästare vid namn Söderström från Tjureda och vilkens fru härstammade från det numera ödelagda »Lövs» i Ernatorp.

Det var många byggnader, som Nelson var med om att uppföra under denna tid, bland andra ett ännu befintligt större skolhus mellan Minneapolis och S:t Paul och vidare ett större lagerhus för ett bryggeri. Detta senare kommer han särskilt ihåg emedan det då under byggnadstiden var så ovanligt varmt, men att det inte fanns något dricksvatten att tillgå. Däremot fanns det öl fritt och i mängd efter behag. Somliga begagnade detta till väl högt övermått, så att en viss ransonering till dem fick tillämpas med vissa skopor ur ölspannarna.

I Canada pågick stora järnvägsbyggen, bl. a. Canadian Northern Railway och »Grand Trunk» från Winnipeg till Stora oceanen. Vid detta järnvägsbygge var hans morbror Otto Nelson fast anställd som förman och banvakt, och från Minneapolis reste så C. G. Nelson över Winnipeg och vidare på den under byggnad varande järnvägen, så långt den var farbar. Där rälsen tog slut transporterades arbetarna vidare med hästskjuts och muläsnor till arbetsplatsen. Det var sent en kväll, när han och en kamrat kom dit ut och det såg så dystert och kusligt ut i den otillgängliga vildmarken, så de beslöt sig för att vända om till mera bebodda trakter tills vidare och vandrade därför tillbaka. För att få nattlogi gick de fram till ett hus, där de knackade på och väckte upp de inneboende. Om en stund kom det en man och öppnade och frågade, vad de ville. Till bådars stora förvåning var det just morbrodern Otto Nelson själv, det var hans hus som de råkat komma till. Att de från båda sidor blevo både överraskade och välkomna är ganska säkert.

Omkring ett år arbetade han för sin morbror, som hade förmanställning vid järnvägen. Därefter mera direkt för »Grand Trunk», även som förman, kallad strålbås, som linade ut spåren. Mellan de två järnvägarna, som gå från Winnipeg till Stora oceanen förekom en fullkomlig tävlan om vilken som kulle komma först till kusten, och därför var byggnadsarbetet ganska forcerat. Då markberedningen var iordningställd körde ett lok fram, som sköt en del vagnar framför sig, lastade med sleepers och räls och utan att stanna lades såväl sleepers som räls ut. Då rälsen var utlagd körde gruståg fram och en kabelanordning sträcktes fram etappvis, ett uppmärksamt och riskfyllt företag. För varje gång kabeln skulle anläggas måste tågsättet stannas, vilket vållade åtskilliga olägenheter. Carl Gustav Nelson, som också hade hand om kabeln, fann på en inrättning med en auto-

matisk utlösning, vilket åstadkom att tågsättet inte vidare för den skull behövde stanna. För denna konstruktion fick han mycket beröm och det var på tal att den vidare skulle exploateras. — Numera äro dessa järnvägar sammanslagna.

Arbetarna bodde i järnvägsvagnar. Trakten däromkring var nationalpark, så att de som innehade jaktgevär, fick dessa förseglade. Detta hindrade dock inte att flera jaktvapen ändock voro i bruk. En gång hade Nelson och en kamrat gått ut ett stycke från förläggningen och hade var sin bössa med sig. Plötsligt mötte de en björn, antingen var det en grizzleybjörn eller en blackbjörn och den visade tecken att vilja anfalla. De båda jägarna blevo rädda och kastade bössorna, vilka endast var avsedda för småvilt, och klättrade upp i ett träd. Detta hjälpte dock inte, björnen började klättra efter dem från gren till gren allt högre. Nu voro goda råd dyra för att finna en räddning. Nelson, som då använde snus kom att känna att han hade en snusdosa i fickan och det gav en idé. Han öppnade locket på dosan och strödde ned en del snus i ansiktet på björnen som därvid fick en del snus i ögonen. Detta tyckte han tydligen inte om, för han började vingla och skaka på huvudet och klev ned igen, och gick bort därifrån.

Arbetet för »Grand Trunk» omfattade omkr. tre och ett halvt år. Detta var under det första världskriget pågick. Canada var då med i kriget men icke USA vid den tiden. För att inte riskera komma med i kriget reste han från Canada till kusten vid Prince Rupert, resan skedde på ett lokomotiv, och därifrån sjövägen till Seattle. I Seattle arbetade han vid båtbyggnader, såväl trä- som stålåtar. Var med och åkte ut tre gånger på båt, då de sjösattes. Stannade i Seattle i omkr. 2½ år, men reste ett par gånger därifrån och till Minneapolis på någon kortare tid.

Från Seattle reste Nelson sedan till Alaska för att arbeta vid en fiskkonservfabrik och med fiskfångst. Platsen hette Ketchikan och Chamly där Canadian Pacific Fyseris hade stora anläggningar. Första arbetet blev att förfärdiga nät, vilka sedan tjärades med svensk trätjära. Fisket bedrevs från fartyg och med utnyttjande av tidvattnet, som ibland var 12 fot, fisken magasinrades i s. k. hartz, dvs. pålningar med näthinägnader. Ibland kom sälar och sjölejon med i hartzen, men dessa måste skjutas emedan de åt upp för mycket fisk.

I fabriken rensades fisken på löpande band av kineser, vilka voro särskilt händi-

Bild från Alaska, Berättaren C. G. Nelson synes längst till höger.

ga därtill. Fisken exporterades sedan till Frankrike emedan världskriget då pågick. I Alaska uppehöll sig många indianer, vilka ofta besökte trakten och fabriksområdet och även hade kontakt med de vita. Längre norrut fanns eskimäer. Avrenset från fisken följde med avlopp till stranden och där samlades många blackbjörnar, men som de där hade god tillgång på mat, voro de ganska beskedliga. Oftast var Nelson med fiskebåtarna ute till havs och fick därför en god sjövana med de olika fångstfartygen. Ute på havet fanns valar och han blev flera gånger i tillfälle att se när valar harpunerades. En gång hade den båt som Nelson var med i, fått motorfel, så den bogserades med en wire från en annan båt. Då båtarna befann sig i en fjord, en smal vattenränna med bergväggar på båda sidor, utbröt en fullkomlig orkan med motvind. Trots att bogserbåten gick med full maskin kom de ingenstans utan stod kvar på samma ställe, sjöarna spolade över båten och besättningen fick pumpa för fullt. Faran

var stor att bogserwiren skulle brista eller att båten skulle kastas mot klipporna. Nelson stod den mesta tiden vid rodret och manövrerade detta så att båten höll sig i mitten av vattenrännan. I 16 timmar varade orkanen och flera olyckor hade inträffat med andra båtar. En båt, s. k. lighthouse-ter, vilken transporterade olja till fyrarna, gick under i deras åsyn, varvid 50 personer drunknade. En passagerarbåt i närheten fast utom synhåll, gick också under därvid 365 personer drunknade. En del av dessa passagerare flöt sedan upp på en del öar. Av dessa voro även kvinnliga passagerare och med avsevärda belopp kontanter i kläderna. De bogserande båtarna lyckades dock hålla sig kvar på fritt vatten tills efter omkr. 16 timmar orkanen hade lugnat sig, men sjöfaran hade hela tiden varit stor. Som ett minne från denna farofyllda färd köpte han sedan en ring av äkta alaskaguld och med texten »Alaska». Denna ring finnes kvar än i dag.

Omkr. 2½ år varade vistelsen i Alaska, därefter anträdde hemfärden, som tog 21 dygns resa, och pingstafton 1921 anlände han till hemorten.

Ludvig Johannesson, Björka, reste till Amerika på hösten 1913. Han följde då med sin bror Edvard vilken under sommaren varit hemma på besök, men som då återvände till Amerika. Resan gick över Malmö—Köpenhamn och så med oceanångaren Mauritania över Liverpool och till Minneapolis. I Minneapolis voro hans båda bröder Edvard och Ernst, vilka båda voro apotekare, bosatta. Vidare var hans syster Anna och hennes man Carlsson med familj också bosatta i Minneapolis, varför han där hade flera nära anhöriga. Han kom därför också att stanna i Minneapolis under hela sin Amerikatid, dock med undantag av en kortare tid, då han hade arbete i St Paul, vilka båda städer ju äro sammanhängande. Han hade hela tiden samma jämna arbete i snickerifabrik, som tillverkade byggnadssnickerier och skötte där sandputsmaskin i vilken dörrar och fönster matades in genom 4 fots sandpappersbeklädda valsar. Som han väl trivdes både med sitt arbete och samhörigheten med sina anhöriga, stannade han kvar och bodde hos systemen Anna hela tiden utom en kortare tid han hade annan bostad, emedan den var belägen närmare arbetsplatsen.

Detta var under det första världskriget pågick och det var nära nog att Ludvig Johannesson fick gå med i kriget. Han fick mönstra två eller tre gånger och var utta-

gen till krigstjänst. Inkallelserna skedde i ordning med de yngsta årsklasserna först, men när de kom till närheten av den årsklass han tillhörde, blev det fred, och därmed upphörde också inkallelserna.

I 7½ år varade vistelsen i Amerika och Pingstafton 1921 kom han i sällskap med Carl Gustaf Nelson åter till sin hemort till Holma.

Albert Petersson, Slätthult, for till Amerika 1909 och vistades där i närmare 12 år. Resan anträdde från Göteborg till Hull i England o. därefter över England till Southampton och sedan med en större oceanångare direkt till Newyork. Med järnväg bar det vidare över Chicago fram till en plats som hette Fortdodge. Vid framkomsten dit kl. 4 på morgonen lyckades det att få arbete redan kl. 8 samma dag.

Albert Peterssons arbete blev under flera år inom olika gruvdistrikt. Till att börja med blev detta inom ett stort gruvbolag, som ägde icke mindre än 48 gruvor inom de olika staterna. Efter hand öppnades nya schakt och Albert Petersson blev maskinskötare och förflyttades en tid till Michigan. Han var även en tid anställd i en guldgruva. Ur det gruvmaterial, som bröts framställdes en slags gips varav gjordes plast till byggnader.

Sedermera kom Albert Petersson att få arbeten vid järnvägen och då främst vid brobyggnader. Ofta inträffade väldiga naturkatastrofer med bl. a. skyfallsliknande ihållande regn, som underminerade broar och järnvägar, så att rälsen mången gång kom att hänga i luften, varvid svåra tågolyckor inträffade. Järnvägsfolket sändes då till sådana katastrofplatser för att så långt som möjligt rädda och hjälpa människor och djur. Det blev då till att oförfärat gripa in och plocka samman sönder-sargade lemmar, döda och skadade människor. Detta var ett hårt och nervpåfrestande arbete.

Arbetet vid järnvägen hade emellertid det goda med sig att man fick åka fritt på de amerikanska järnvägarna. Denna förmån utnyttjades också flitigt på fristunder, semestertid och helgdagar etc., så att man genom dessa gratisresor kom att bese och lära känna så gott som hela Amerika, både natur, bebyggelse och människor. Man kom under såväl arbeten som resor i beröring med alla nationers folk.

Henrik Johansson, Bredhult, åkte i 20-årsåldern till Amerika år 1891 med Cunardlinjens ångare. Resan anträdde från Göteborg. Men båten började gå läck då man

kom ut på sjön, varför man fick återvända och bestiga en annan båt, som gick till Hull och därifrån järnväg över England till Liverpool. Efter det man kommit över Atlanten till Newyork hade man en avskedsfest på båten med de resande vännerna, dem som man bekantat sig med.

Det gällde nu att söka arbete och detta i enlighet med det engelska ordspråket »taga väl vara på sig själv». Henrik Johansson kom med tåg till Minneapolis och fick där i närheten en tid arbete hos farmare, sedan som sorterare av virke vid sågverk och ävenledes en tid i skogen, där de flesta av arbetskamraterna var indianer. Dessa byggde ett slags brännvin av utmärkt smak och godhet. De voro specialister på detta och brännvinet gick under benämningen indianbrännvin. Indianerna var i stort trevliga arbetskamrater. Då var det sämre med flera andra nationers folk, som Henrik Johansson kom i beröring med. Framförallt var finnarna mycket hetsiga av sig.

En liten tid var Henrik Johansson hantlangare åt murare och vilket var ett mycket strängt jobb. Han var också anställd som kusk hos en doktor och fick skjutsa denne på sjukbesök såväl natt som dag. Hos doktorn blev Henrik Johansson så populär, så att denne ville giva honom en summa penningar till att studera på, men doktors hustru gjorde denna tillämnade gåva om intet. Samma var förhållandet då en inbrottstjuv brutit sig in i en guldsmedsaffär och stulit en del värdesaker, Henrik Johansson sprang fatt tjuven på gatan och tippade omkull honom och höll honom fast tills polisen hann komma. Under tiden bet tjuven honom i ett finger och efter vars bett har blivit ett litet ärr som ännu är kvar. För denna bragd fick han belöning av polisen och polisen ville efteråt att han skulle utbildas till polis och komma med i poliskåren. Men detta strandade på att han var någon centimeter för kort för att kunna antagas.

Henrik Johansson var med på en hel del ritter, jakter och idrottstävlingar och vann en hel del priser. Mycket skickliga i att rida och jaga var indianerna. De red och sköt under fullt trav och bommade sällan. Henrik Johansson vistades i Amerika i närmare 18 år. Under den tiden gjorde han ett år en tripp tillbaka till hemlandet, Old Sweden. Han korsade alltså Atlanten 4 gånger. Slutgiltigt kom han tillbaka 1909.

Framlidne Per Johan Hallström fr. Hallgården for till Amerika på vintern 1887 och stannade där i omkring 3 år. Hemma i

Sverige hade han tidigare utbildat sig inom snickeriyrket och denna yrkesskicklighet kom honom väl till pass under amerikavistelsen. Han arbetade som snickare och byggmästare i bl. a. Minneapolis och S:t Paul m. fl. andra platser. En hel del möbler, redskap och mycket i snickeriväg finnes ännu kvar i Amerika där Hallström arbetade.

I början av sin amerikavistelse var han också en tid med som räsläggare för nya järnvägar. Järnvägsvagnar kördes ut på provisoriska spår i ödemarken och i vilka arbetarna bodde. Björnar och andra vilda skogsdjur kom om nätterna och snokade efter matrester kring vagnarna. En morgon då Hallström tillsammans med sex arbetare skulle ut på arbetet mötte de en kolossal

grizzley-björn. Denne var godmodig till sinnes och gick lugnt förbi arbetarna på andra sidan. Samtliga var försedda med revolverar. Men dessa vågade man inte göra bruk av. Bäst var att icke ofreda odjuret för då kanske han råkat i raseri, ty revolverarna hade icke bitit på den tjocka pälsen och som Hallström uttryckte det: »Björnen hade nog icke nöjt sig med en smålänning».

Under sin vistelse i Amerika kom Hallström i beröring med tandtekniker och lärde sig tanduttagnag. Detta bedrev han i ganska stor omfattning i USA och fortsatte med detta efter hemkomsten till Sverige. Hallström återvände till hemlandet på nyårsafton 1890 efter en mycket svår och stormig sjöresa över Atlanten.

Ge akt på det vackra i naturen!

Alla har vi väl någon gång känt, vilken underbar avkoppling man får, om man går ut på en stunds promenad i naturens rike, och ger akt på allt det sköna, som där möter själ och sinne. Hur härligt är det ej, att efter en jäktad dag få koppla av, och ute i djupa skogen få fröjda sig åt trädens och blommornas doft, eller åt fåglarnas sång, eller den tidiga vår- eller sommarmorgonens glitterstänk på buskar och träd. Man tycker sig förmärka, att vår tids människor börja förstå, vilken rikedom där finns ute på landet, där man kommer närmare naturen. Ja, om nutidsmänniskan och särskilt vårt unga Sverige, rätt förstode vilken lycklig vinst de gjorde, om de istället för stadens bullrande nöjesliv och motorismens tjuvning, valde att älska fädernas hembygd, att älska den fridfulla härd, där våra förfäder levat, den hembygd för vilken de uppoffrat sig helt, för att vi sedan skulle få åtnjuta vad de med idog hand lämnat efter sig.

Man har på senare tid börjat söka rätt på de gamla ödetorpen ute i skogarna, redan detta ger en känsla av, att det var ändå något visst med dessa små fridfulla härdar där inne i skogarnas rofyllda famn.

Man har även börjat, kanske mer än förr, att beundra de majestätiskt sköna ut-

siktspunkterna, som i naturens rike här och där höjer sig över omgivningen. På senare år har besökarnas antal starkt ökat på dessa platser. På Hulta Klint har t. ex. under den utomordentligt vackra sommaren 1959, besökarnas antal enligt gästboken där, uppgått till omkr. 800 personer. Sålunda har där varit besökare från skilda orter, såsom från Norge, Stockholm, Borås, från Öland, Lund, Malmö och Västervik samt från skilda socknar runt om i landet. Denna plats, som är belägen 60 m över Hultsjön samt 50 m över Klintsjön, har i långa tider varit besökt, men ej såsom nämnda sommar. Man kan nog ej hålla för otroligt att Viktor Rydberg någon gång under den tid han var informator på Bergs Herrgård, även han fann vägen till Hulta Klint och där fick inspiration till sina skrifter. Den underbara utsikten samt grottan i berget, lämnar ersättning för mödan, där-om vittna de många tacksamma orden som skrivits i gästboken.

De delar av båtresten man funnit i sjön nedanför berget och som nu förvaras i grottan, vittnar om att här har funnits besökare även i gången tid, människor som liksom vi ha förstått att ge akt på det underbara i naturen.

Anton Andersson.

Hembygdsföreningens verksamhet 1959

Styrelsen hade sitt första sammanträde den 9 mars för att göra upp program för Valborgsmässofesten och vars fest sedan hölls på traditionellt sätt den 30 april. Darna innan hade styrelsen iordningsställt ett risbål strax nedanför Hembygdsgården på Ingelstorps backe. Här talade vid bälet stationsmästaren Kronström från Vislanda och han medverkade även i festprogrammet i Bydegården med ljusbilder över »Småland och smålänningarna».

Årsmötet hölls den 3 maj i Hembygdsgården, varvid stadgeenliga val av styrelse, roteombud och övriga representanter utsågs. Medlemsantalet var 14 ständiga och 231 övriga.

Den 1 juni uppgjorde styrelsen en förteckning av inkomna inventarier och kulturföremål, däribland inkomna en del möbler från framlidna författarinnan Elin Wägner och vilka placerades i det s. k. Elin Wägner-rummet.

Föreningens sommarfest hölls den 26 juli under medverkan av amanuens C. O. Forsberg, Smålands museum, Växjö. Denne höll ett hembygdskonat föredrag. Utöver detta sjöng fru Ruth Mohlin, Växjö, flera vackra sånger. Dessutom förekom sedvanliga festanordningar.

Den traditionella kyrkkaffedagen gick av stapeln den 27 september med relativt god tillslutning. Kyrkoherden E. Asplund höll en betraktelse och läste en berättelse om »dagsverkaren på Eneslätten». Efter kaffeserveringen togs kulturföremålen och samlingsarna i betraktande.

Årets sista styrelsesammanträde hölls d. 20 oktober. På detta överlämnade fru Gate en skylt med text »Hembygdsgården» och vilken skall uppsättas utmed stora vägen för att utvisa Hembygdsgårdens plats.

Den 16 augusti var fil. lic. H. Hagar, Lidingö, och besåg Hembygdsgården och kultursamlingarna samt ritade av en del av dessa.

Den 13 september besöktes Hembygdsgården av en grupp pensionärer från Tävelsås med Röda Korset därstädes som anordnare. Några stycken damer från Tävelsås anlände på förmiddagen för att i Hembygdsgården ordna med traktering av kaffe och smörgåsar till de ankommande gästerna. Dessa anlände sedan kl. 15 i 22 personbilar med ungefär 100 besökare. Under kaffesamkvämet hölls en hel del tal av de olika gästerna. Som avslutning blev det en kort andaktsstund i kyrkan under kyrkoherde E. Asplunds ledning.

På Hembygdsgården har under året utförts målning i mangårdsbyggnadens kök och schaktningsarbeten på Hembygdsparken den 9 september.

Styrelsen har under året varit på spaning efter en lämplig ladugård till Hembygdsgården och för detta ändamål varit och sett på en sådan i Ugglehult den 13 juni och i Ormesberga på Klockaretorget den 13 maj, men dock utan definitivt beslut om anskaffning utan låtit frågan bero för att ev. senare besluta i ärendet.

Hembygdskrönikan har utgivits som vanligt under åren och med normal försäljning.

I övrigt har till Hembygdsgården inkommit en hel del kulturföremål av olika slag och vilka överlämnats som gåvor från olika håll och för vilka styrelsen till givarna framför ett hjärtligt och varmt tack.

Styrelsen har under året hållit 11 stycken protokollförda sammanträden och på bästa sätt sökt tillvarata de hembygdsvårdande intressena inom socknen.

Styrelsen.

SPARA KRÖNIKAN!

Naturskyddet inom hembygdsvården

Den hembygdsvårdande verksamheten torde ha en stor uppgift att fylla på naturvårdens område. Till detta hör i första hand, att i möjligaste mån bevara något av naturens ursprungliga skönhet. Varenda tumsbredd mark bör icke kultiveras till oigenkännlighet. Även naturens givmilda och alstrande kraft bör ha möjlighet att i ostört lugn på vissa små platser få visa vad den förmår skapa fram av idyll och skönhetsvärde i ädel tävlan med den mänskliga omvårdnaden. Denna har i all sin välmående omtänksamhet alltför mycket gripit in i naturens egen reglerande ordning. Man har gjort stora vågomläggningar, företagit större och mindre odlings- och röjningsarbeten, utfört modern beteskultur och skogsvård; företagit mossutdikningar och sjöregleringar etc. Detta har i stort sett medfört endast ekonomiska fördelar. Någon egentlig natur- och landskapsvård har man icke fått fram i samband med sådana nydaningsarbeten. I stället har många skönhetsvården i sin ursprungliga natur- och hembygdsmiljö härigenom gått förlorade och bygden blivit fattigare på estetiska skönhetsmotiv. Tar man därtill med i beräkningen kalhuggna skogsmarker och skövlade parkliknande trädbestånd samt den under de senaste åren allt intensivare utrotningen av gamla ärevärdiga lövträd, så kommer man till det resultatet, att naturvården är i behov av vård och skydd, om icke allt för mycket skall skadas eller rent av vandaliseras.

Alla gamla vårdträd, som finnas i bygderna, på gårdsplaner, utmed numera utlagda vägar och på andra platser, utgöra symboler för sambandet mellan levande och hädangångna släkten. De flesta sådana träd har en gång i tiden blivit planterade av kärleksfulla händer till erinran om någon minnesrik händelse inom släkten eller familjen eller för någon släktgren eller bygemenskap. I det gamla vårdträdet bodde, enligt urgammal föreställning, ett slags lyckobringande väsen, vissa skyddsandar och vilka i trädets symboliska bild gav hägn och vård åt släkten, hemmet, familjen och hembygden. Man ansåg därför, att det var ytterst farligt, att på något sätt vanära eller på annat vis skada ett sådant träd, mycket mindre hugga bort det. Den som gjorde detta drabbades på ett eller annat sätt av

någon olycka och hela släkter kunde stundom få sona för sådana »hemfridsbrott». Gångna tiders trädkultur och traditioner härom berätta på ett mycket trovärdigt sätt om olyckor som drabbade vårdträdens fridsstörare. »Den som högg ett vårdträd bort begick ett brott mot hemmets helgd», heter det ur ett kväde från en gammal legend.

Äldre träd, och i synnerhet de speciella vårdträden, berätta på sitt eget mystiska vis om alla de händelser bygden varit skådeplats för under sekler som svunnit. Varje vår mottaga träden bud med flyttfåglarna från andra länder bortom hav och alper. Det är kanske därför suset i deras kronor verkar så mystiskt och hemlighetsfullt vare sig detta går i dur eller moll.

*De sjunga alla
med sin trolska stämma
om folk och sägner
både borta och hemma.*

Träden är vaktposter för hemmen. De trotsa storm och oväder och ger svalka under heta sommardagar och fågelsång i olika tonarter från kronornas grenverk. Tillsammans med den övriga skogen och växtligheten bidraga de till att reglera nederbörd och fuktighet och tjänstgöra på så sätt som naturens lungor.

På den tid, då man hade kvar de gamla löv- och slätterängarna gävo de om sommartiden ett vackert inslag i landskapsbilden. De vilda ängsblommorna med doft och färgspel och härlig grönska i en välvårdad ängskultur med frodiga trädbestånd, vacker buskvegetation och lummiga lövlundar, var en syn av oförgätlig skönhet. Ängarna berikade på sitt sätt vardagslivet och det mödosamma arbetets ofta karga prosa. Över ängarna låg naturens rena poesi med solljus och blomdoft, glittrande dagg och fågelsång. Ängarna var kulturhårdar med tradition över sig. De kunde berätta om såväl vardagslivets mödor som livets helgstunder. Av ängarna fick man andlig och fysisk vederkvickelse och de inspirerade till många vackra skönhetsmotiv, som togo sig uttryck i konstverk, sång och psalmdiktning. Därtill voro ängarna böndernas ögonsten och rika inkomstkälla. De gävo både bete, hö och skog, men de fingo aldrig någon gengäva

Den gamla stenyxans historia

Det är en vacker dag på hösten. Jag är ute på åkern och plöjer. Mina båda kära hästar draga troget plojen, som vänder upp den ena blänkande tiltan intill den andra. Jag håller in hästarna, och min blick far med välbehag över arbetet. Vad får jag då se framför mina fötter: jo, en gammal stenyxa med skafthål. Jag tar upp den och rensar bort jorden från skafthålet. Som jag är en smula orienterad ifråga om stenåldersfynd, kan jag genast konstatera, att yxan är av en mycket sällsynt stenart och enastående välgjord. Den är mycket väl slipad med liksådigt graderade linjer på övre delen från skafthålet till hammaren. Eggen är också skarp och oskadad.

Jag sätter mig ned på plojen, och med yxan i händerna förflyttas jag av fantasin tillbaka i tiden till stenåldern. Tillbaka till den dimomhöljda tid i historien, då mitt nyss upphittade föremål tillverkades och blev till en verksam hjälp åt sin ägare i den säkerligen mycket hårda kampen för tillvaron.

Jag befinner mig alltså nu c:a 4 000 år tillbaka i tiden, eller ett stycke in i den s. k. yngre stenåldern. Klimatet är fortfarande ljuvligt mildt. Inne i den ljust gröna, susande skogen, som består av uteslutande lövträd, och som ingen märker »för bara träd», finns en glänta med en stenåldersby. Det är tidigt i soluppgången, men byns invånare äro redan i febril verksamhet. Ett knackande ljud av sten mot sten höres från byns redskapshantverkare, som sitter nedhukad över sitt arbete utanför sin enkla hydda.

Denne redskapsmakare arbetar med otrolig precision och skicklighet. I ena handen har han en hård sten, som han formar till en yxa genom upprepade slag med en annan hård sten. Han slår och slår, och det ena spånet efter det andra faller från det otypliga yxämnet. När detta antagit ett kilformigt utseende, har det, trots ihärdigt

arbete, avbrutet endast av måltiderna, hunnit bli mörkt, och mannen går till välförtjänt vila i sin bostad.

Tidigt med solen nästa dag börjar yxmakaren sitt arbete. I dag skall skafthålet påbörjas, och detta blir det drygaste och mest tålamsprövande arbetet på hela yxan.

Vår man knackar först en fördjupning i stenen, där skafthålet skall bli. Därpå intar han en bekväm sittande ställning med yxämnet fasthållet mellan knäna. Intill sig har han ett kärl med fin sand och ett annat fyllt med vatten. Han tar en nypa sand och placerar i fördjupningen på yxämnet och droppar också försiktigt dit litet vatten. Så fattar han sitt »borr», som består av en hård, rak pinne av ungefär tjugo cm:s längd. Detta borr bringar mannen till att rotera i sanden mot yxan genom att föra handflatorna fram och tillbaka mot detsamma. Efter en stund fyller han på ny sand och nytt vatten, och så snurrar pinnen igen. Ihärdigt arbetar han hela dagen, nästa dag och flera dagar, och så äntligen kommer han igenom den hårda stenen och kan med en triumferande min konstatera, att skafthålet är färdigt. Det blev fullständigt cirkelrunt och i övrigt helt felfritt.

Innan skaftet påsättes, skall emellertid yxan slätas och poleras och själva eggen skarpslipas, och allt detta tager avsevärd tid. Det sker genom att gnida lösare stenar mot yxan. Men även en speciellt för vxtillverkning och slipning av nöta stenyxor lämplig slipsten kommer till användning. Denna är av lös, grovkornig stenart och är utformad som en kavling av c:a 25 cm:s längd och med runt om på längden gående slipskåror av varierande djup och bredd. Genom att placera denna slipsten på marken och sedan under lämpligt tryck föra yxan fram och tillbaka i önskad slipskåra kunde man erhålla en vacker slipning av såväl yxans sidor som själva eggen.

tillbaka i form av gödning eller annat. Det vore därför icke för mycket, om åtminstone någon liten del av en gammal löv- och slätteräng bleve bevarad i sitt ursprungliga skick i tacksam hägkomst för vad ängarna en gång varit och givit ifråga om inkomst

och skönhetsvärden åt bygdens folk och släkten.

Fram för naturvärden i alla dess vittomfattande förgreningar inom den hembygdsvårdande verksamheten.

J. J.

Vår redskapsmakare är mycket noga med slipningen av sitt arbete, ty dels vittnar ett väl slipat redskap om tillverkarens skicklighet, dels, och framförallt, bör eggen bli så tunn och skarp som möjligt. Till slut är emellertid även slipningen klar, och yxan har nu en längd av ungefär 15 cm.

Till skaft användes ett stycke av en väl skalad trädgren. Detta fastsättes mycket noga, varpå fabrikören kan konstatera, att han åstadkommit ett enastående vackert och gott redskap.

Så är då denna stenyxa färdig att tjäna sin innehavare — arbetaren. Vilken god hjälp var den inte i hans arbete! Vilket gott arbete utförde den inte t. ex., då den gamla jätte-eken fälldes och båten urholkades! Visserligen togs elden till hjälp, men tack vare den förträffliga yxan gick arbetet raskare än beräknat. Yxan skar djupt i det förkolnade träet.

Men yxan visade även, vad den dugde till och vapen i kampen mot skogens vilda djur och anfallande mänskliga fiender. Ve den som den träffade!

En gång då den stora älgturen fällts, hade byns folk inte tillräckligt med knivar till att flå av huden och stycka djuret. Men som räddare i nöden uppträdde en man från en annan stam, ty han hade bland sina vapen även en väl arbetad dolk av flinta. Man kom överens med mannen att byta på dolken och stenyxan. Sedan den

främmande mannen i vederlag för dolken, förutom yxan, även lyckats utverka ett försvarligt stycke kött av älgen, bytte de båda verktygen ägare.

Mannen, som bytt sig till yxan, var mycket aktsam om densamma och gömde den väl mellan var gång den skulle användas. Men så dog mannen hastigt utan att ha hunnit omtala var yxan förvarades, varför stammens övriga medlemmar, trots ivrigt sökande, ej kunde finna den. Man grämde sig mycket över detta, men så småningom föll saken i glömska. . .

Så följde olika kulturskeden under årtusendenas lopp. Marken, där yxan fanns gömd och glömd, blev odlad, men jorden behöll alltjämt sin anförtrodda tingest. Ända tills i dag i vår sena tid då det förunnats mig att hitta och tillvarata just det föremål, den gamla stenyxan, vars tillblivelse och öden vi nyss följt.

Jag befinner mig åter i nuet, alltjämt stirrande på den gamla stenyxan i mina händer. Den skall få en hedrad plats bland mina övriga fornsaker därinne i boningshuset. Ty den har för mig blivit en förmedlande länk mellan nutid och forntid. Den har fått mig att inse, klarare än förut, vilka oerhörda ansträngningar av mänskligt tänkande och kroppsligt arbete det ligger mellan stenåldersmannens primitiva redskap och vår tids tekniska underverk.

G. J-n.

Mystik i en gammal kvarn

Det var dagarna före jul någon gång i ~~1800~~skan». Men i ren desperation, kanske även slutet på 1800-talet. I Ingelstorps kvarn hördes kvarnstenarnas monotona gång natt och dag. Det var brått med att få julmällden färdig i tid. Mjölaren Johan Magnusson hade själv nattskiftet. Det var en stunds ro när alla kvarnarna var påfyllda. De var väl iordningsställda och arbetade lugnt och perfekt. Mjölaren var trött, satte sig att vila lite och — somnade. Hur länge han sovit visste han inte, men vaknade av att ljudet omkring honom förändrades på något sätt. Havrekvarnen hade stannat. »Åh, nu har den gått i tomgång och skurit ihop», tänkte han. »Nu får jag ett drygt arbete med att hacka upp den igen mitt i julbråd-

A. J.

Gunnar Oséen

Den 14 januari 1884 föddes i Berg Adolf Gunnar Vilhelm Oséen. Fadern, folkskolläraren Johannes Oséen var född i Linne-ryd och modern, Maria Johannesson, i Berg. I ynglingaåren studerade Gunnar Oséen först vid Högre Allmänna Läroverket i Växjö och sedan vid privat läroverk i Lund. Under studieåren i Lund drabbades Oséen av en svårartad sjukdom som satte ned hans krafter och med sviter av förlamning i vänster arm, därtill försvagades luktsinnet. Själligen miste han lusten för regelbundna studier vars följd ledde till utebliven examen.

Oséen var hembygden trogen. Med undantag för studieåren bodde han hela sitt liv invid Bergs kyrka, under de allra första levnadsåren i sockenstugan, sedan å lägenheten Bergslund, som efter föräldrarnas död var hans egen.

Å huvudets vägnar var Oséen rikt rustad, däremot hade han mindre anlag för manuellt arbete. Han ägde en enastående fin humor, som han gärna delade med sig till dem han stötte samman med på levnadsvägen, en aristokrat, som höll måttet under livets alla skiften.

Förutom föreståndare vid poststationen i Bergslund sysslade han med fiske, biodling samt trädgårdsskötsel. Han var en stor blomstervän intill det sista. Då kraften svek och han ej orkade mer, viskade han fram: »Ge Flitiga Lisa mer vatten än de övriga växterna!»

Under torkperioder eller då nya fastigheter bildades, anlätades Oséen för utvisning av vattenförekomst — källäder. Ingen har som han korsat fälten ner mot Björka och Ingelstorp med spänd vidja, spända armmuskler, dröjande steg och spejande siarblick. Resultatet, vatten, uteblev någon gång, men det kunde han ej ha del i, då vattenförande jordskikt saknas.

För dem som ej närmare kände Oséen, gav han under senare år intrycket att vara bortom tiden den gång han gjorde dagturer till post eller handelsbod. Hela hans yttre, klädsel och omvårdnad av egen person, gav anledning därtill, även hans nötta rock och hatt bar vittne därom. Nedteck-

naren såg det annorlunda. På tjugotalet kom Oséen nästan på bestånd och hans ekonomiska ställning blev ytterst svag. Olyckliga omständigheter, genom börsfall och efter förhållandet hög levnadsstandard medförde en alltför stor belastning av Oséens kapital, han fick skuldsätta sig för hushållsutgifterna åt sig och modern. Efter mycket hårda prövningar rycker Oséen dock upp sin svaga ekonomiska ställning. Arbetsförmågan är i stor grad nedsatt, nästan borta, och inkomsterna för övrigt minimala. Endast en väg står öppen, dess port bär inskriften: Sparsamhet. Oséen har viljestyrka, han går denna väg livet ut. Om honom kan bokstavligt sägas »Bispens» ord: »Därtill var jag nödd och tvungen».

Oséen var hembygdsvän i den mån att han samlade gamla saker som en föregående generation använt i hem och hushåll. Hans samlade böcker och nothäften ger vittnesbörd om boklig kunskap och musikaliskt intresse. — Hans läslampa brann i sen timma.

Under senare år är Oséens hälsa ofta vacklande och han bor ensam i sin stuga. Grannar hjälpa honom då sjukdom faller på. Någon direkt social hemhjälp ligger ej i hans kynne — den uteblir också, och han skyr den som pesten.

Den 22 juli 1959 gör Oséen en sista inspektionstur till Fiskaregårds vattenkälla, vars tilloppsledning lägges om. Arbetet håller på att avslutas, endast några ord växlas, på återväg faller besökaren några meter från källan. Ben är brutet, den fallne reser sig icke mer. Villiga och varsamma händer lyfta honom över på en i hast anskaffad bår, far och son, vännerna Erik och Gösta Karlsson, Haga, bär honom över åkern invid tempelmuren till hans hem. Därifrån åker han med sjukbil till Växjö lasarett. Läkarna förmå ej hela vad brutet är. Den 25 augusti släcker Gunnar Oséens livslåga ut. Vännerna sörja. Lördagen den 29 jordas Oséens stoft i Bergs kyrka. Ett sextiotal ortsbor följa bären. Högtidsstämning. Hembygdens klockor kalla till helgad lägerstad.

Erik Karlsson.

Om vilttillgång och jaktminnen

Det är samma förhållande med det flesta viltet i skogarna som det är med befolkningen i Berg — den minskar år från år, fastän det ju är av olika anledningar.

Undantag är det dock med älg och rådjur, de ha tvärt om ökat högst betydligt under senare år. De första älgar, som sköts i Berg, var år 1914, då dåvarande arrendatorn av Bergs Prästgård, Frans Johansson sköt en älgko och två kalvar. Sedan dröjde det jämt 10 år innan det sköts någon älg i Berg. Vi var då år 1924 ett jaktsällskap på 24 man och Edvin Karlsson, Ramsås, sköt då en älgko. Det var den första älgjakt jag var med på. Sedan dess har älgstammen ökat betydligt år från år trots en ganska stor avskjutning och minst 80 st. älgar har sedan 1924 skjutits inom Berg. Bara Bergs jaktlag har under denna tid skjutit omkring 50 älgar. Rådjur har också förökats sig betydligt, så att de nu kan uppträda i flockar på 8—10 st. och kanske ännu flera, under det att vid min uppväxttid rådjur voro mycket sällsynta.

När jag började jaga, så var det först morkullor, som man stod och väntade på om vårkvällarna. Väntade, nej det behövde man i regel inte, för det var i allmänhet livliga morkullsträck, så man kunde få skjuta 10—15 skott per kväll, fast inte blev det morkulla för vart skott. Numera är det ganska sparsamma morkullsträck.

Tjäder och orre ha på senare tid minskat, så det är nästan sällsynt att få se någon sådan. För en del år sedan var det ganska god tillgång därpå och det var inte ovanligt, att man kunde få se skockar på 30—40 st. på Röda Mossen. Även tjäder fanns mera rikligt och en höst sköt jag 8 st. tjädertuppar, när de kom fram och sökte ekollon under ekarna. Även om kvällarna kunde man träffa på dem, då de flög upp i furorna för nattsäte. Att de så betydligt minskat anses bero dels på vägsaltet, som har en giftverkan med det grus, som skogsfågeln plockar i sig. Dels också på de så rikligt förekommande elektriska- och telefonledningarna, vilka utgör en stor fara för olika fågelarter.

Även beståndet av hare har förändrats på så sätt att skogshare har minskat, men fälthare har däremot ökat.

Rävbeståndet tycks i det närmaste vara lika, kanske något mindre nu för tiden. Under min jakttid har jag skjutit 26 rävar, denna jakt är mycket beroende av tillgång till goda rävhundar.

Numera har jag helt upphört med att idka någon som helst jakt och bössan hänger mest beständigt på en vägg. Dock händer det någon gång då och då, som jag tar ned den, men då bara för att putsa och ge den en översyn som ett minne från många roliga och intressanta jakter.

John Svensson.

ENSAM

*Nu är jag så ensam i främmande land
nu längtar jag bort ifrån detta.
Du fågel som flyger vid molnets rand,
kan du om mitt hemland berätta?*

*Har du varit därhemma och sett hur det är
Är allt sig likt sen jag for?
Hur är det med dem som stå mig när
då de djupt i mitt hjärta bor?*

*Ibland jag önskar mig vingar som du
att jag fritt kunde flyga omkring
då fore jag genast och sökte nu
efter Moguls gyllene ring.*

*Och vart skulle jag fara om inte hem
till dem som jag älskar mest
Då skulle jag finna ro hos dem
och lyckan en stund bli min gäst.*

22/1 1955.

Börje Karlsson.

Väderleken i Berg 1959

Januari. Nvårsnatten föll ett kraftigt regn. På nyårsdagen blev det delvis uppkylarnande och något sol, vackert med +3—5 gr. Den 2 jan. åter kraftigt regn med några plusgr. Något snö kvarligger. Närmaste veckan blev omväxlande med snöbyar och upp till 12 gr. kallt. Till den 18 svag vind, mulet och mellan 8 och 14 gr. kallt. Från den 18 och till månadsslut var det ganska mildt med ibland 3—4 värmegr. med snösmältning. Den 24 var det tillfälligt —10 gr.

Februari. Hela denna månad var i stort sett sig ganska lik med ibland några minusgrader och ibland några plusgrader. Något snö kvarligger fläckvis. Den 6 och 8 var det riklig rimfrost. Den 26 var det 6 gr. varmt och snödroppar voro utslagna. Den sista febr. var det t. o. m. 13 gr. varmt och lärkan hördes.

Mars. Denna månad var också ganska enahanda med i mesta fall några plusgrader men med nattfrost ibland. Den 22 blommade krokus och tussilago. Från den 23 och till månadens slut var det dimmigt och disigt med omkring +5 gr. Påskdagen mildt, lugnt.

April. April blev ett verkligt aprilväder m. stora växlingar. Första hälften blev de första dagarna regniga med några värmegr. Natten till den 8 föll 18 cm snö, så blev det omväxlande med regn, blåst och snö, den 12 var snödjupet 12 cm. Den 14 låg snö kvar i skogen, vitsippor voro utslagna och ärlan kommen. Från den 15 blev det mera stadigt väder.

Maj. Första maj var det 15 gr. varmt och göken var kommen. Därefter blev det svalare till den 10 med ibland nattfrost. Den 12 kom svalan och den 13 hördes åska i norr. Så blev det varmt och torrt resten av månaden. Någon gång hördes åska på avstånd.

Juni. Denna månad var så gott som hela tiden varm och torr. Den 7 var det 30 gr. varmt. Den 8—9 och 10 kom några spridda regnskurar och likaså natten till den 17 annars var det varmt och torrt. Någon natt

strax före midsommar förekom nattfrost, så att potatisblasten frös på en del platser, och den 29 hördes åska på avstånd.

Juli. Juli månad var som helhet varm och torr. Visserligen kom det några regnskurar i samband med åska den 6 och 12 då det också kom en kraftig hagelskur. Den 26—27 hördes åska på avstånd, annars var det ganska varmt med upp till +31 gr. och svår torra med vattenbrist på en del platser.

Augusti. Torkan fortsatte under hela aug. med fortsatt vattenbrist på olika platser. Den 26 hård vind med stormstyrka. Säden inbärgades i slutet av aug. och var på grund av torkan av mindre omfattning.

September. Uppehållsväder och torka fortsatte till den 20 och 21, då det föll 13 mm regn, vilket dock snart torkade bort. I övrigt var det som helhet uppehållsväder med fortsatt vattenbrist.

Oktober. Torkan fortsatte och det var varmt för årstiden, på dagen ibland upp till 20 gr., ända till 21, då det kom ganska rikligt regn och senare snöslask. Den 24 var marken betäckt av snö, vilket sedan smälte med vatten i rännilar. Sista veckan kom regnskurar emellanåt med en del ytvatten.

November. Verkligt novemberdis rädde hela månaden med mest plusgrader, mulet och dimmigt. Endast den 10 och 16 rädde hårda vindar och den 18 kortvarig köldknäpp. Andersdagen var det mulet, lugnt disigt, uppehållsväder och 5—7 gr. varmt.

December. Till den 4 var det några gr. varmt men den 5 blev det kallare och snöbyar, vilka med hårda sydostliga vindar fortsatte till den 10, då det blev lugnare, mellan den 10 och 17 4—7 gr. kallt. Den 18 regn, dimma och 6 gr. varmt. Plusgrader fortsatte med mulet väder. Julafton kom något regn på morgonen men senare dimma och dis, 5 gr. varmt. På kvällen något duggregn. Från jul till årets slut var det lugnt och disigt med någon regnskur och mellan 2 och 5 gr. varmt.

Efter anteckningar av Magni Petersson.

Fantasi till hembygden

*Samma sol som fordomtima
Över Edens lunder brann,
För vars strålar nattens dimma
Från en nyfödd jord försvann,
Se, hon lika härlig brinner,
Lika mild hon oss påminner,
Att med samma nåd och makt
Herren på sitt verk ger akt.*

Sakta och tidlöst skönt förbleknade morgonstjärnans tindrande ljus medan himlen i nordost blev allt ljusare. Så skedde det evigt förnyade undret: Solen, Ljusdrottningen, höjde sig över skogsranden uppe på åsen! Granskogen den andra sidan sjön, som nyss såg så mörk och dyster ut, färgades gyllenröd av solstrålarna. Lätta dimslöjor svävade över den spegelblanka sjön. Av skuggorna från trädkropparna på åschrönet bildades ett sällsynt mönster av strålar i dimman, vilken sakta upplöstes och blev osynlig i den tilltagande solvärmens.

Fågelsången var underbart vacker. Den jublande kören dominerades i antal av bofinken, men i sköna, klara toner av göken. Vemodet i glädjekören kom långt utifrån sjön, där några lommar då och då lät höra sitt klagande läte.

*Fåglarna med glädje sjunga
I den klara morgonväkt.
Liljorna på marken gunga,
Livade av vårens fläkt...*

Så nådde solljuset åsens sydslutning och lyste på de röda och vita gårdarna som glimtrade fram mellan lummiga lönnar och ekar. De välskötta åkerfälten med sina många olika färgskiftningar liknade ett stort lapptäcke. Grågröna rågfält, mörkgrön vårsäd, blommande klöverbullar och potatisland samt grönrandiga rotfruktsland omväxlade med färgrika och doftande lövängar. Det var vackert som i sagans land. Högt uppe, mot den ljusblå sommarhimmelen, avtecknade sig en fågel, som på orörliga vingar svävade runt i vida cirklar, manne han kände sig som ensam härskare över detta lyckorike?

*O världars Gud, hur skönt vår ängd
Din godhet oss förkunnar!
Hur flödar dina gåvors mängd
Ur aldrig tömda brunnar!
En blick av nåd du sänker ned,
Och strax den ofruktbara hed
Av gräs och gröda höljes.*

Dagen skred sakta framåt, solen var nu högt uppe på himlen och det började bli varmt. Över åkerfälten långt borta i grannbyn syntes solvärmens dallrande vågor flyta samman med stillheten. Plötsligt ljöd en ny ton, som blandades med den avtagande fågelsången, det var kyrkklockorna i den första söndagsringningen som spred ut över bygden sin påminnelse om helgfrid, söndagsfrid, i sommartid.

*Det ringer till stillhet
I sommarens fruktbara ljus,
Ringer en maning att vandra
Till Eviga Glädjens hus.*

*Jesu levande bröd och vin
Och brusande psalmers ljud,
Väcka vår vilande längtan
Att söka en väg till Gud.*

Då klockorna slutat ringa började bygdens befolkning samlas vid vägska-len för att i sällskap vandra till kyrkan. Det var friska, starka och levnadsglada människor. Liksom åkerfälten var det en färgrik och omväxlande blandning. Vördnadsbjudande åldringar med ansikten präglade av livserfarenhet och visdom, syntes bland frimodiga ungdomar härdade i arbetet på åker och äng och i spännande och äventyrsfyllda idrottstävlingar. Dessa människor gav en förnimmelse av att de ägde kunskap om livets mening och vägen till lycka och harmoni, att detta — som alla längtar efter — inte kommer från ägandet av stora jordiska rikedomar, eller genom att varje önskan går i uppfyllelse. Måhända hade de lärt av livet att först söka Gudsriket och dess rättfärdighet, och att då allt annat tillfaller den uthållige och trogne. Måhända visste de även att hårt arbete och idrottsliga lekar, i förening med en naturenlig och okonstlad föda, kunde bevara deras hälsa och livskraft obruten till ålderns dagar.

*Vår kraft, o Gud föröka,
Att vi med trofasthet
Må först ditt rike söka
Och din rättfärdighet.*

*Då vill du nådigt skänka
Allt övrigt åt envar.
O må vi det betänka
I dag och alla dar.*

När alla som skulle gå till kyrkan samlats var det en stor skara. Klädda i färgrika folkdräkter gingo de unga i täten sjungande sin hembygds vackra sånger omväxlande med sommarpsalmer. Ja, det var ovanliga människor detta! Deras livsglädje var så äkta och omedelbar! Ingen var tungsint eller grubblande och ingen höll sig för att vara förmer än någon annan. Alla syntes de på ett märkligt sätt passa in i den vackra bygden, liksom blommorna på ängarna, säden, klövern och potatisen på åkrarna, och granskogen uppe på åschrönet. . .

»Men var finnes det landet och de människorna, vem skulle inte genast vilja fara dit?» Ack, det är vår egen hembygd—som vi inte ännu har upptäckt! Jorden runt, i alla världens länder, har sökare bland vårt folk, letat efter lyckoriket — som fanns i byn därhemma! Men människorna, var finnes de, känner någon igen beskrivningen på dem? Äro de blott Fantasiens barn? Ja, kanske, men varför inte säga att de finnas i vår längtan, i våra tysta och outtalade önsknningar och förhoppningar om en bättre värld, skapad av nya, viljestarka människor, människor som med högburna hu-

vuden, ledda av Gud och styrkta av Hans kraft besegrat mörkret och själviskheten i sitt eget bröst. Nog skola de komma, dessa människor, när tiden är inne — och det blir vår i *Andens Rike*.

*Värklockors livliga glädjeklang
Sveper över grönskande världen all
Praktfulla blommor, jublande fåglar
Ingen begråter vinterns hastiga fall!*

*Vem kunde blomma, vem kunde sjunga
När jorden låg frusen i vinterskrud?
Vårsolens strålande födelseljus
Gav flödande kraften, skapad av Gud!*

*Ack, hur skola människorna kunna förmå,
Lyda beständigt den Eviges lära
När Solarnas Sol är fjärran vår jord
Och midnattens timma dröjer så nära?*

*Men Väckaren kommer med gryningens ljus
Då mörkrets gärningar alla få sona,
Att sedan på Herrens väldiga dag
Krönas med kärlek och Segerns Krona!*

N. R.

H Ö S T A N K A R

*Gatlyktorna kastar sitt kalla sken
över vattnet.*

*Tunga, trasiga skyar svepa fram
över regnvåta hustak.*

*Ensamma steg ekar mot gatans asfalt,
likt tunga regndroppar från skyn.*

*Några gulnade höstlöv virvlar runt
i en sista dans. . .*

Farväl du ljusa sommar!

Detta är höstens och regndagens symfoni . . .

Allting vittnar om död och förgängelse,

Men dessa gulnade blad minna om,

att de en gång har knoppats och grönskat i vårens tid,

de ger oss ett löfte om en ny och ljusnande vår.

Och hoppet om en ljusnande framtid

bär oss genom mycket,

även om höstens gråa regndis tränger in i vår själ.

Margareta Johansson.

Odlingens gamla kryddväxter!

Vitlöken, *Allium sativum*, är en av de främsta. Den har egentligen många varianter. Vår vanliga vitlök är kommen från Österlandet. I exempelvis Egypten odlades en myckenhet av lök. Herodotos förtäljer, att till arbetarna, som uppförde Cheops-pyramiden, införskaffades en myckenhet av lök. I 4:e Mosebok 11:e kap. 5:e vers står bl. a. omtalat i samband med egendomsfolkets missnöje, att de i Egypten fingo äta för intet så mycket de ville av purjolök, rödlök och vitlök. I Arfwid Månssons läkebok av 1643, »En nyttigh örtehebok», omtalas, att vitlöken har 13 goda egenskaper, eller som det sägs »13 dygder».

Gräslöken, *Allium schoenoprasum*, hör kanske till det mest populära slaget av lök. Den är späd, fin och mild och kan finhackad användas till all slags mat, främst på smörgås och inlagd sill.

Taklöken, *Sempervivum tectorum*, är egentligen ingen kryddväxt, men den odlades förr mycket, då man trodde, att den medförde lycka och välstånd. För att man skulle få lycka i äktenskapet förde såväl bruden som brudgummen en liten taklök med sig vid vigseln i fickan eller infäst i kläderna.

Rosmarin, *Rosmarinus officinalis*, ger en god smak åt kött- och fiskrätter. Denna kryddväxt är en av vårens främsta läckerheter och detta till all slags vägrönsoppor.

Malört, *Artemisia absinthium*, ger en

besk dryck men är magstärkande och hälsosam, återförskaffar förlorad aptit och ger god renande mage. Förr i tiden ansågs malört vara en god hjälpare i all slags nöd och faror. Man hängde ut stjälkar och blommor på husets väggar för att malörten skulle freda mot onda anstiftningar och mot eldsolyckor. Om man lägger litet torr malört i yllekläder, så fredar den fräna lukten mot mal och insekter.

Äbrodd, *lavendel* och *salvia* hör egentligen till luktkryddorna. Luktsalvian har som bekant höga stänglar och breda blad, medan äbrodden har ett fint grågrönt bladverk. Lavendeln är en allmänt känd gammaldags växt. Samtliga dessa tre luktväxter är utmärkta i garderober och linneskåp. De kunna som torkade läggas i små påsar eller skålar och de sprida sedan i årat en fin doft bland kläderna och linnet samtidigt som de hålla dessa tyger fria från mal och ohyra. Lavendeln exempelvis kallades av de gamla för linneskåpskrydda. I kyrkbuketten skulle man alltid förr ha en liten lavendelkvist och likaledes i psalmboken.

Många fler lukt- och kryddväxter skulle kunna uppräknas, men detta får vara nog för tillfället. Det är bara till att gå ännu med litet luktväxter och en liten kryddgård och odla just de växter och örter, som man är mest intresserad utav och har den största nyttan och gagnet utav.

J. J.

Å R S G Å N G

Att gå årsgång förekom på 1880-talet och gick så till att om man ville veta något om kommande år, så skulle man julanatt vid 12-tiden gå runt kyrkan 3 gånger och varje gång man gick förbi torndörren skulle man blåsa i nyckelhålet. Sedan skulle man få veta om de dödsfall som skulle inträffa under året, om gifte och »gårahandel», om väderlek och skörden, om olyckshändelser som skulle inträffa m. m. sådant. En person som hette »Macka Lille» hade till vana att alltid gå årsgång julanatt, han började sin gång runt kyrkan strax efter skymningen med sin första tur, sedan gick han ner till Blomstrand, som även var handlare, för att handla till julen. Här blev han bjuden att doppa i grytan, innan han gick sin tur sista gången. Det gick bra, men när han

sista gången gick, kom han lite längre ut på kyrkogården och där var en grav öppnad, och han råkade ramla i densamma. Omöjligt för honom att komma upp, överförfriskad som han troligen var efter »grytdoppet» fick han ligga i graven om natten. När kyrkvaktmästaren Andreas kom att ringa »försten» juldagsmorgonen, fick han höra ett ovanligt kvidande läte från norra kyrkogården och då han gick att se efter vad å färde var, fann han »Macka Lille» liggande i graven, och hjälpte upp honom. Detta var nog sista gången »Macka Lille» gick årsgång. Varför han gick årsgång var, att han genom sina berättelser och upptäckter gick omkring i socknen och i bygden fick han alltid något att leva av.

M. P.

Hänt i Berg 1959

Jan. 8. Termometern visade 8—10 minusgrader då en flock frusna kråkor och korpar flög mot söder.

Jan. 11. Högmässan i Bergs kyrka firades som barn- och familjegudstjänst och kyrkoherde Asplund talade i predikan speciellt över temat barnen-föräldrarna. Efter gudstjänsten skedde samling i sockenstugan, där kyrkkaffe serverades. Kantor Arvidsson visade ljusbilder »Synagogans gudstjänst» samt en ljudfilm »Fädernas kyrka». Kyrkoherde Asplund avslutade och tackade lärare, föräldrar och barn för visat intresse för söndagsskolan.

Jan. 13. Kommunalfullmäktige höll första sammanträdet för året. För första gången föregicks sessionen av fullmäktigepredikan, som hölls av komminister Linde, Aneboda, som talade över ämnet: »Skicken Eder icke efter denna tidsålders väsende». Förhandlingarna inleddes med val av en del funktionärer, av vilket det mest bemärkta var nyval av ordförande i fullmäktige, och valdes därtill enhälligt hemmansägaren Ernst Johansson, Ernatorp, Berg, efter rektor Ernst Fransson, vilken avböjt återval. Disponent Edvin Ståhl överlämnade till den nye ordföranden en unik ordförandeklubbba i form av en rymdraket.

Jan. 17. Ett bilmissöde inträffade invid Rösås, då en växjöbil körde av vägen och blev liggande på sidan i vägdiket. Passagerarna blevo oskadda, men bilen fick en del plåtbucklor.

Jan. 23. »Ur Wexiö Bladet — för 100 år sedan—. Den 21 januari 1859.» Ur de rapporter, som kronofogdarna ingav till länsstyrelsen meddelades för december 1858 att den 25 i samma månad hade drängen Jonas Johansson från Geboda i Bergs socken anträffats död ute på marken. — Detta avser tydligen den händelse, som inträffade, då ovannämnde å Geboda ägor boende hade varit vid bränneriet i Berg efter sitt julbrännvin, men av någon anledning fallit omkull på hemvägen i hagmark tillhörande Holma 1: 6 och där frusit ihjäl. På den platsen restes sedan ett kors av kärnek, vilket visst senare en gång blivit förnyat och fortfarande finnes rester kvar därav.

Jan. 25. Logen »Förgät mig ej» hade som gäster logen »Vårsol» i Lammhult, Bl. a. förekom en frågetävling, som omfattades med stort intresse.

Jan. 25. Lammhults HUF höll årsmöte och till ordf. omvaldes Tryggve Ericsson, Håknahult.

Jan. 28. Bergslunds GoIF höll årsmöte i Bygdegården. Av årsberättelsen framgick att verksamheten inom föreningen varit livlig, isynnerhet hade fotboll varit det dominerande inslaget. Till ordf. nyvaldes Harry Nilsson, Holma, efter Karl Andersson, som undanbett sig återval.

Jan. Logen »Förgät mig ej» höll årsmöte i Ordenshuset och valde därvid vederbörande funktionärer. Antalet medlemmar var vid årsskiftet 69.

Jan. Bergs SLKF-avdelning höll årsmöte i Rösås. Medlemsantalet var vid årsskiftet 29. Pensionärerna på vårdhemmet i Tjureda har besökts och bjudits på kaffe. Till ordf. för 1959 valdes Evy Gustavsson, Rösås; sekr. Ingrid Andersson, Hjulatorp; kassör Majken Johansson, Ernatorp. De avgående ordf. Majken Johansson och kassören Ingegärd Ernfjäll avtackades av den nya ordf.

Jan. SSU-klubben höll årsmöte, varvid till ordf. omvaldes Bertil Carlsson, sekr. Margareta Andersson och kassör Sven-Ivar Karlsson.

Jan. Bergs SLU-avdelning höll årsmöte i Bygdegården. Till ordf. omvaldes Harald Johansson, Fagerås; v. ordf. Britta Persson Ernatorp; kassör Harry Nilsson, Holma. Avdelningen har under 1958 hållit 10 möten och sammankomster. Medlemsantalet var 53.

Febr. 6. Bergs RLF-avd. höll årsmöte i Bygdegården. Länsstyrelsens normer för jordbrukarnas naturaförmåner vid inkomsttaxering samt fusionsbildning inom mejerihanteringen, voro de ämnen som mest behandlades. Ombudsman Pålsson redogjorde för en del av RLF:s försäkringar och kamrer C. B. Ericsson, Lammhult, höll ett anförande om jordbrukskasserörelsen. Till ordf. omvaldes hem.äg. Lars-Johan Pehrsson, Söreskog. Medlemsantalet var 109.

Febr. 8. Logen »Förgät mig ej» av IOGT i Berg firade sitt 50-årsjubileum med offentlig högtidlighet i Bergs kyrka samt högtidlogemöte i Bygdegården. Högtidstalet i kyrkan hölls av Kurt Göranzon, Sköllerstad. Fröken Yvonne Carlsson, Alvesta, sjöng några sånger från läktaren, ackompanjerad på orgeln av kantor Arvidsson. Kyrkoherde Asplund förrättade altartjänst och högtidligheten avslutades med psalm 454.

Febr. 16. »Bredhults fritidsklubb» kallas en sammanslutning av ordsbor, vilka under gemytliga och städade former haft ett antal sammankomster i f. d. Matkulls skola, där bordtennis och annat sällskapsspel idkats.

Febr. Norrvingekretnen av SLU höll årsmöte i Bergs Bygdegård och behandlades därvid dithörande angelägenheter. Medlemsantalet var 427. Inom tävlingsverksamheten erhöll Britta Olofsson, Björka, första pris i matlagning. Programmet upp tog f. ö. underhållning av Nottebäcks SLU-amatörer.

Febr. Vid skolstyrelsens sammanträde beslöt bl. a. föreslå fullmäktige utanordna ett anslag av 1 500 kr. till täckande av materialkostnader m. m. för badbrygga vid Lädjasjön.

Febr. Vid sammanträde med kommunalnämnden beslöt denna föreslå kommunalt anslag med 525 kr., utgörande 10% av statsbidrag till istandsättning och underhåll av Hjulatorp-Thorssets vägsamfällighet. Istandsättningen beräknas kosta 18 817 kr. med statsbidrag av 5 234 kr.

Febr. Bergs CP-avdelning har hållit årsmöte och till ordf. valt Gunnar Andersson Hjulatorp.

Mars 3. Vid fullmäktigesammanträde i Lammhult behandlades bl. a. förslag om att utreda möjligheterna om att bilda en vägunderhållsförening angående enskilda vägar. En utredningskommitté tillsattes o. invaldes från Berg Lennart Gustavsson, Bråt.

Mars 14. Sedan representanter för församlingar och pastorat samt prästerskapet inom Kronobergs län beretts tillfälle att överlägga med biskopen i fråga om pastoratsregleringen, har domkapitlet upprättat ett preliminärt förslag därtill. Förslaget innebär betydande förändringar även vad beträffar pastoratet Berg-Ormesberga.

Mars. Kommunalnämnden hade sammanträde varvid fråga behandlades om möjligheterna för Lammhults och Hjälmteryds kommuner att gemensamt i skolhänseende bilda ett högstadiemråde.

Mars. Bergs Bygdegårdsavdelning har hållit årsmöte och till ordf. valt Arne Andersson, Lädja.

Mars. Missionsmöte i Lädja där Nya Guinea-missionären berättade om missionsarbetet och visade ljusbilder.

April 5. Kyrkorådssammanträde varvid yttrande skulle avgivas om domkapitlets förslag att Berg, Tjureda och Tolg skulle bilda ett pastorat. Kyrkorådet hade inget att invända mot förslaget. Då Ormesberga kyrkoråd framfört önskemål om att få tillhöra Bergs pastorat, hade kyrkorådet inget att invända däremot.

April 6. Då ett flygplan vid 14-tiden på stor höjd passerade hördes i sydvästra delen av socknen två tätt på varandra följande starka ljudvallsknallar, enligt sakkunnigt omdöme så kraftiga som om 5 kg dynamit vardera exploderat på nära håll.

April 13. »Ungdomens kväll» var anordnad i Lädja missionshus med ett 35-tal ungdomar från Hjälmterydskretnen av Sv. Alliansmissionens Ungdomsförbund.

April 26. Kyrkostämma hölls med Bergs församling varvid beslöt att ur Berg von Lindes donation anslå 1000 kr. till kyrkogårdens förskönande. Samma dag hölls också pastoratsstämma varvid beslöt att anlägga ungefär 1 km skogsväg utgörande förlängning av vägen Prästgården-Hälleberg. Kostnaderna voro beräknade till 15 000 kr.

Maj 7. Kyrkobesökarna vid Bergs kyrka gjorde Kristi Himmelsfärdsdag en märklig upptäckt, nämligen att tornkorset på kyrkan lutade åtskilligt åt ena hållet och i den hårda blåsten rörde sig fram och åter. För dagen var givetvis inget att göra åt saken än att konstatera att en saklig undersökning med det snaraste måste göras, då korset nästan hotade att falla ned. Korset är detsamma som uppsattes då kyrkan byggdes för nära 130 år sedan.

Maj 7. Folknykterhetens dag firades i Bygdegården. Talare var redaktör Flodh, Sthlm och i övrigt förekom frågesporttävlan, amatörtävlan, musik av Lammhults musikkår m. m.

Maj 9. Bergs SLU-avdelning firade sitt 40-årsjubileum i Bygdegården med en trivsam kaffefest, till vilken inbjudits flera av föregående funktionärer och medlemmar, varvid tal, sång och blomsterhyllning förekom.

Maj 12. Konfirmandjubileum i Bergs kyrka med 1919 års konfirmander. Antalet konfirmander var då 27 och av dessa var 17 närvarande, 3 voro avlidna. Efter högmässan skedde samling vid kontraktsprost Ekedahls grav där kyrkoherde Asplund talade minnesord.

Maj 14. Kronobergs-Jönköpings äggcentrals distriktsmöte hölls i Växjö. Till fullmäktigt för Lammhults distrikt valdes Arne Andersson, Lädja, Berg.

Maj 15. Vid senaste dragningen på 1942 års premieobligationer utföll en vinst å 5000 kr. jämte en 25-kronorsvinst till ett bolag av sex personer i Berg.

Maj 16. Elin Wägnerstiftelsen har beslutat att på Elin Wägners födelsedag den 16 maj dela ut två stipendier på vardera 5000 kr. avsedda för forskning i kvinnorörelsens historia. Årets stipendier gick till mrs Nani Suwondo, Djakarta, Indonesien, samt till fil. lic. Asta Akenvall, Göteborg.

Maj 17. Bergslunds GoIF hade på Pingstdagen anordnat metningstävlan i Lädjasjön. Nära 150 tävlande deltog och med åskådare uppskattades att omkr. 500 personer vore samlade omkring sjön. Segrare blev Nils Karlsson, Sävsjöström, 831 gram, 2) Erik Petersson, Brittatorp, 3) Ronny Schön Berg, 4) Ernst Erlandsson, Lenhovda, 5) Gösta Johansson, Åby.

Maj 23. Under senaste halvåret hade en studiecirkel i psalmbokskunskap varit anordnad i Berg med kantor Arvidsson som ledare och med 14 deltagare. Denna dag avslöts cirkelarbetet med sänggudstjänst i kyrkan. Kurt Andersson, Torshult, sjöng solo flera sånger från läktaren. Kyrkoherde Asplund höll en kort predikan och förrätade aftonbön. Efteråt var kaffesamkväm ordnat i sockenstugan.

Maj 25. Realskolexamen avlades i Växjö av bl. a. Ingemar Persson, Karl Erik Karlsson, Anita Algotsson och Barbro Johansson från Berg.

Maj. Värends Hälsoklubb hade ett välbe-

sökt möte hos fru Ruth Rydström, Vråen. Ordf. Nils Rydström, Ormesberga, talade ur Waerlands sista bok, och klubbens uppgifter och verksamhet behandlades. Flera nya medlemmar hade tillförts klubben.

Juni 4. Ingenjörsexamen har vid Stockholms högre tekniska läroverk avlagts av Tore Petersson, Berg.

Juni 4. Vid undersökning av kyrkans tornkors befanns det så ruttet att det inte gick att reparera utan togs därför ned för ett par veckor sedan För tillverkning och uppsättning av ett nytt tornkors har kyrkorådet beslutat antaga ett anbud å kr. 1920.— ingivet av hr Arvid Johansson, Sm. Rydaholm.

Juni 6. Hemvärnets förtjänstmedalj har tilldelats hemvärnschefen John Persson, Lädja.

Juni 6. Natten till den 6 juni blev en personbil stulen i Fagerås i Berg.

Juni 13, 14. Värends Hälsoklubb hade dessa dagar anordnat hälsoting i Vråen. Kantors Sjöberg, Öjaby, höll på lördagen föredrag om Värendsbygden och dess folk. Söndagen hölls morgonandakt vid Hulta Klint kl. 7.30. Senare på dagen höll hr Johan Börtz, Bromma, föredrag över frågan om vi måste plåga djur för att själva vara friska.

Juni 15. Natten till den 15 juni var det ganska frisk vind och på Einar Johanssons gård i Ramsås bröts ett vårdträd sönder o. blåste ned. Det var en oxel med en mäktig krona. Dess verkliga ålder gick icke att bestämma, emedan stammen var ruttnad invändigt, men i en stapel kunde räknas till 134 årsringar. Enligt en gammal beskrivning över oxelträd heter det att »oxeln hinner till 200 års ålder.»

Juli 1. Simskolan vid Lädjasjön å Söreskogs mark tog sin början.

Juli 12. Natten till den 12 drog ett åskväder över åtföljt av en kraftig hagelby. Hos Karl Johansson i Fagerås följde blixten elektriska ledningen och antände väggen intill mätartavlan i boningshuset. Lammhults brandkår larmades och släckte branden, som hade vållat åtskillig skada i väggen.

Juli 26. Bergs Hembygdsförening höll fri Luftsfest på Hembygdsgården. Urprogram-

met må nämnas musik av bröderna Gustavson, Tjureda. Föredrag av amanuens Claes-Göran Forsberg, Växjö. Sång och deklamation av fru Ruth Molin, Växjö. Kyrkoherde Asplund höll en kort betraktelse varefter unisont sjöngs en psalm.

Aug. 2. Den sedan en månad tillbaka pågående simskolan vid Lädjasjön invid Söreskog avslutades med uppvisning i de ämnen, som kursen omfattat och med en ganska stor åskådarskara. Ledare för kursen har varit GCI-eleven Folke Burström, Växjö. Eleverna, som voro 32 st., gävo uppvisning i såväl simning som båtvet, men även hur man *inte* skall uppföra sig i roddbåt, även detta en nyttig lärdom.

Aug. 8. Bergs kyrkliga missionsförening hade sin sedvanliga missionshögtid. Missionsgudstjänst hölls i kyrkan där predikan hölls av kyrkoadjunkt Dagemark, Landsbro, vilken förut en tid tjänstgjort i Berg. Offret, som upptogs inbringade 305 kr. Efter gudstjänsten var kaffeservering ordnad i sockenstugan och så följde auktion på förfärdigade och skänkta alster, mest sådana, som förfärdigats av syföreningen. Auktionen inbringade 4 082 kr., det högsta resultat, som hittills uppnåtts på missionsauktion i Berg.

Aug. 16. Norrvinge krets av SLU höll kretsdag i Björket, Berg.

Aug. 16. Fil. lic. A. Hagar, Lidingö, besökte Hembygdsgården och gjorde en del avrätningar av kulturföremålen där.

Aug. 22. Receptarieexamen har bl. a. avlagts av Birgit Persson, Berg.

Aug. 30. Kompositören Erich Stoffers gav konsert i Bergs kyrka. Efteråt höll kyrkoherde Asplund aftonbön.

Aug. Vid kommunalfullmäktiges sammanträde beslöts bl. a. att bifalla AB Lammhults gårds framställning om tillstånd att framdraga högspänningsledning bl. a. även från Lövhult till Ekenäs och från Lädja till Lunden i Berg.

Aug. Bergs kyrka, som en tid varit utan tornkors, har under den första veckan i aug. fått ett helt nytt tornkors uppsatt och som lyser guldblänkande på långt håll. Korset har förfärdigats och uppsatts av hrr Arvid Johansson, Sm. Rydaholm och Sune Johansson, Gamleby. Anbudssumman lyd-

de på 1 920 kronor. Det gamla korset var detsamma som uppsattes då kyrkan byggdes. Det uppbars av bjälkar, beslagna med förgylld kopparplåt, men trävirket var så rötskadat, så korset hotade att falla ned.

Sept. 9. Agronomexamen har avlagts vid lantbrukshögskolan på ekonomiska linjen av Inge Ledje, Bergslund.

Sept. 9. I Lädja har under sommaren och hösten uppehållit sig en helvit skata, vilken väckt en hel del uppmärksamhet. Den har uppehållit sig på ett ganska begränsat område tillsammans med vanliga skator, men varit betydligt skyggare än dessa. Det utgör tydligen en albinoförm, vilken ibland förekommer hos såväl fyrfotadjur som hos fåglar.

Sept. 13. De gamlas dag i Berg högtidlig hölls på sedvanligt sätt.

Sept. 13. Tävelsås Rödakorskrets besökte Hembygdsgården i samband med en utflykt anordnad huvudsakligen för de gamla. Omkr. 100 personer utspisades med kaffe och smörgåsar. Senare hölls aftongudstjänst i kyrkan.

Sept. 17. I Skärsjön i närheten av Håknahult gjordes ett fynd av en gammal eka, gjord av en urholkad ekstock.

Sept. 17. Hemvärnstävling med Lammhults hemvärnsområde, varvid tävlades om geväret, vilket erövrades av Enar Jonasson, Bredhult.

Sept. Vid skolstyrelsens sammanträde beslöts bl. a. att till frimärksklubben i Lädja upplåta Lädja skola.

Okt. Vid kommunalfullmäktigesammanträde voro 19 ärenden upptagna på föredragningslistan, av vilka några särskilt berört Berg, såsom beviljade bidrag: Till Bergs Hembygdsgårdsförening 1000 kr., Bergs SLS 300 kr., Logen Förgät mig ej 300 kr., Bergs IOGT:s scoutkår 400 kr. Kommunalnämnden hade uppgjort förslag till reducering av antalet ledamöter i kommunala styrelser och nämnder. Förslaget blev i huvudsak bifallet.

Okt. 19. Professor Olof Jonasson, Göteborg, bördig från Berg, invaldes i en expertkommitté för Svenska Mejeriernas Riksförening.

Okt. 20. En mindre uthusbyggnad i Björka nedbrann.

Nov. 18. Vid kyrkostämma denna dag beslöts att som en äminnelse av det ovanligt låga vattenståndet i Bergsjön låta inhugga årtalet 1959 invid vattenytan i en lämplig sten invid Fröbohagen å Prästgårdens ägor. Poststationsföreståndare Erik Karlsson, Bergslund, åtog sig att utföra detsamma.

Nov. 22. Lammhults ålderdomshem hade under senhösten blivit färdigbyggt i sådan omfattning att de första pensionärerna beräknades kunna flytta in den 1 dec. Söndagen den 22 nov. visades lokalerna för allmänheten, vilken i stort antal begagna- de tillfället att taga byggnaderna i närmare betraktande, såväl in- som utvändigt.

Nov. 23. Utdebiteringen för Bergs socken är fastställd till för kommunala ändamål 9.— kr. och för kyrkliga ändamål 1.41 kr., eller tillsammans kr. 10.41, vilket utgör för 1959 +—0, för 1958 +1: 59.

Nov. 27. Kronobergs läns Sparbank hade anordnat ett samkväm med kaffejudning i Bygdgården. Därvid förekom en bord-diskussion, vari även några bergbor deltog. Vidare förekom allmän diskussion och frågor, film, musik, vinstutdelning i sparbanks-veckans spargrislotteri m. m.

Dec. 9. 4 st. vita svanar sågs flyga över Röda Mossen i nord-sydlig riktning.

Dec. 12. Ritning och kostnadsförslag föreligger till provinsialläkarebostad och mot-tagning i Lammhult. Anläggningen beräk-nas kosta 203 000 kr., därav 102 000 kr. till läkaremottagningen, 88 000 kr. till själva bostaden och 13 000 kr. till garage m. m.

Dec. 13. Centerpartiets organisationer hade ordnat Luciafest i Berg. Vidare förekom föredrag av redaktör Bertrand, Växjö, som visade en rad ljusbilder från Växjöbladet.

Dec. 13. Kyrkostämma hölls i Berg. Till ordf. omvaldes kyrkoherde Asplund. Till v. ordf. nyvaldes kantor Arvidsson efter gods-ägare B. Skogström, vilken undanbett sig återval. Till ledamöter i kyrkorådet valdes Gustav Petersson, Prästgården, Anton An-dersson, Hult, fru Evy Gustavsson, Rösås, Harry Danielsson, Lövhult, John Bengt-son, Vinninge, Erik Johansson, Ernatörp, Gunnar Karlsson, Planen, Einar Ejder-ljung, Lädja, och fru Inga-Britta Pehrsson, Söreskog. Kyrkoherde Asplund framförde stämmans tack till avgående ledamöter och då särskilt till godsägare Birger Skog-

ström, Bergs Herrgård, vilken i 50 år varit ledamot i kyrkorådet och v. ordf. i kyrko-stämman.

Dec. 13. Kyrkostämma med Berg-Ormes-berga församlingars pastorat hölls i Berg. Till ordf. omvaldes Kyrkoherde Asplund och till v. ordf. nyvaldes kantor Anders-son, Ormesberga, efter godsäg. Skogström, som undanbett sig återval. Till ledamöter i pastoratsrådet valdes Oscar Palm, Bergs-lund, Ernst Jonsson, Ormesberga, Ragnar Johansson, Utån, Arvid Petersson, Hörda, John Bengtsson, Vinninge, Erik Johansson Ernatörp, och Lars-Johan Pehrsson, Söre-skog.

Dec. 15. Årets sista kommunalfullmäktige-sammanträde. Det mest betydande ärendet var att förrätta val av förtroendemen inom de olika styrelserna och nämnderna inom kommunen. Av övriga ärenden må näm-nas att Holmalycke vägsamfällighet i Berg fick ett kommunalt anslag av 174 kr, som bidrag till iståndsättning av enskilda vägen G 1254.

Dec. 24. Julaftonsvädret var milt, varmt för årstiden, +4—5 grader. Tidigt på mor-gonen föll något regn, dimmigt och dis-sigt hela dagen och svag vind, på kvällen något duggregn. Fläckvis kvarlåg något snö.

Dec. 25. Juldagens väder var för årstiden varmt och milt, lugnt, disigt och något duggregn. Kl. 2 +3 gr. och kl. 12 +4 gr. Julottan började kl. 4 på morgonen.

Dec. 31. Kl. 9.30 hördes ett flygplan på stor höjd och samtidigt ett par kraftiga knallar, då ljudvallen genombrots. Vädret var lugnt och disigt med dagtemperatur av +3 gr.

Dec. 31. Rädda Barnens länskampanj under året inbringade i Berg genom lärarinnan fru Margit Nilsson kr. 180.60.

Dec. Till kyrkovärd för en tid av 4 år har kyrkorådet inom sig utsett hemmansägaren Anton Andersson, Hult.

IOGT:s bibliotek har i fråga om bokut-låning under det gångna året varit det bästa alltsedan starten.

En ny och bredare bro har byggts över Ingelstorpsån vid kvarnen.

Ny väg har byggts mellan Hälleberg och Ormesberga sockengräns å Prästgår-dens mark.

Vägen från Holmalycke förbi Planen och till allmänna vägen vid Söreskog har ombyggts.

Hemmansägare Uno Bengtsson, Lädja Faxagård, har byggt nytt boningshus.

Den 2 april hölls kreaturs- och lösöreauktion hos Ejnar Andersson, Lädja Sjögård.

Den personbil, som den 6 juni blev stulen i Fagerås, kom senare tillrätta oskadad efter att ha spårats på några platser i Skåne.

Två år i följd har en gök uppehållit sig i Ramsås under sin säsong, där den företrädesvis velat sitta på belysnings- och telefontrådarna i närheten av byggnaderna o. gala utan att visa nämnvärda tecken till rädsla.

I synnerhet under den senare hälften av sommaren var det en så ovanligt riklig förekomst av getingar att de på många håll utgjorde en verklig landsplåga.

Julottan i Bergs kyrka började kl. 4 f.m.

Hemvårdarinneverksamheten har utövats flitigt av socknens ordinarie hemvårdarinna Olga Leijon.

Lottaföreningen har haft livlig verksamhet under året.

Bergs Rödakorskrets verksamhet

Bergs Rödakorskrets har under år 1959 haft sitt 21:a verksamhetsår. Medlemsantalet i kretsen var vid årets slut 249, över 34 % av församlingens invånare är medlemmar.

Kretsen hade sitt årsmöte den 1 mars, då beviljades anslag till spastikerhemmet i Öjaby med 500 kr. och till Lugnets konvalescenhem med 50 kr. Tre husmödrar inom socknen har på Berg-kretsens bekostnad erhållit fri semestervistelse å Röda korsets semesterhem. Kretsen har även under det gångna året deltagit i försäljningen av Mors Blomma.

Materielen har vid sjukvårdsgruppen för hemvårnet kompletterats. Syverksamheten har under den gångna hösten påbörjats o. bedrivits till förmån för barnsjukhuset i Korea.

Liksom under de föregående åren har kretsen deltagit i insamlingen under de s.k.

rödakorsdagarna 26 sept.—4 okt. Insamlingen bedrevs på samma sätt som under föregående år med teckningshäften, då dessa sammanräknades befanns slutsumman bli 1 126 kr. Av detta belopp erhöll kretsen 357 kr.

Sjukvårdsgruppen hade den 28 sept. samling, orientering gavs om sjukvårdsgruppens uppgifter, vid detta tillfälle var hemvårnschefen närvarande. Den 25 nov. var en rödakorsafton anordnad i Bergs Bygdgård. Föredrag hölls av dr Thelin fr. Växjö om Spastikervården och Rödakorshemmet i Öjaby. Sång och musik utfördes av systerkonen Axelsson från Nävelsjö.

Bergs IOGT Scoutkår

Den nu snart tolvåriga scoutkåren har under 1959 varit i full verksamhet på alla områden, och hade vid årsskiftet 31 medl.

Kåren har firat: alla världens scouters dag — S:t Georgsdagen—med afton gudstjänst i Bergs kyrka under medverkan av bl. a. Rektor Sven Hultman, Kronoberg. Midsommardagen firades den sedvanliga festen vid scoutstugan, med c:a 400 deltagare. Varvid förekom anförande av riksdagsman Fridolf Jansson, Benesta. Vidare medverkade Lammhults musikkår samt Allan Elofsson, St. Målen.

Vid rikslägret i Marstrand deltog tio av kårens pojkar och fick här under tio dagar uppleva »Sol, Sommar och Saltstänk» på de heta klipporna i den bohuslänska skärgården, tillsammans med 700 andra pojkar. Kåren har också haft ett eget läger under tre dagar. Detta var förlagt till den natursköna Ekudden vid Söreskog. Till detta läger hade inbjudits pojke- och flickscoutkårens i Moheda, och sammanlagt deltog ett 70-tal scouter i det lyckade lägret, som hela tiden gynnades av det bästa tänkbara väder.

Ett flertal ledare har deltagit i såväl rikssom distriktskurser för utbildning av ledare.

Kåren har också varit representerad vid förbundsmötet i Karlstad.

Under hela året har sedan hållits regelbundna avdelnings- och patrullmöten och utflykter.

Vid årsmötet som hölls under god tillslutning förrättades följande val: Kårchef Bengt Ivar Peterson, Vice kårchef Inge Petersson, Sekr. Kjell Palm, Kassör Ejnar Ejderljung, Avdelningschef Carl-Gunnar

Peterson, Vice d:o Kjell Palm och Avdelningsinstruktör Åke Stern.

Det är endast att hoppas, att kåren även under kommande år får röna det stora intresse och stöd från kommun och allmänhet som nu varit rådande, till gagn för det uppväxande släktet.

Bergs Skytteförening 1959

Föreningen har under året bedrivit sin verksamhet enligt hävdvunna former med bl. a. tävlingsskjutningar den första söndagen under månaderna maj—okt. samt dessutom årligen återkommande skyttetävlingar såsom: Propagandaskjutningen, Stockholmstidn., Skytteförbundets hembane-, Statspris med föreningsmästerskap samt kretsens fältskyttetävlan m. fl.

Vid årsmötet 11 mars återvaldes till ordf. Gunnar Gustafsson, Frälsegård.

Kretsfältskjutningen i mars arrangerades i trakten av Rösås. Bäste Bergskytt: Gustav Hörberg med goda 26 tr.

Följande medlemmar har erövat inteckningar i nedan nämnda vandringspris:

Emil Johannessons: 2:a kl. Artur Persson, 4:e kl. Gunnar Gustafsson.

G. Hörbergs gevär: Tore Petersson och Åke Enarsson.

Verner Gustafssons: Verner Gustafson.

Tolgpokalen: Enar Jonasson.

Hallströmspokalen: Gunnar Gustafsson.

Hallströms gevär: Per Henricsson och därmed för alltid.

Statspristävlan med föreningsmästerskap i sept. Mästerskytt: Gunnar Gustafsson.

Inteckning i »Damernas vandringspris»: Densamme.

Så avslutades banskjutningarna för året med tävlan om den förnämliga »Hembygdpokalen». Inteckning: Gunnar Gustafsson.

Bergs skytteförening är med sina 59 verksamhetsår förmodligen socknens äldsta ideella förening. Som kuriositet kan nämnas att föreningens förste ordf. m. fl., som voro med då föreningen bildades, ännu är medlemmar i Bergs Skytteförening.

FÖDDA UNDER ÅR 1959

Eva Carin Christina, född 23/4, dotter till hem.äg. Lars Johan Petersson, Slätthult 1: 6, och hans hustru Karin Margit Eleonora, f. Karlsson.

Per Rune Mikael, f. 6/6, son till hem.äg. Rune Per Gustav Persson, Sandvik 2: 3, och hans hustru Gunbritt Sara Iréne, född Nilsson.

Lilian Anita Elisabet, född 27/9, dotter till jordbr. arb. Tryggve Harald Johansson, Fagerås 1: 2, och hans hustru Måard Lilian, f. Johansson.

Claes Göran Lennart, född 28/9, son till målaren Stig Ingvar Harald Söderström, Skönsboda 1: 1, och hans hustru Vinny Viola Henrietta, f. Landgren.

Gustav Inge Stefan, född 1/11, son till hem.äg. Nils Johan Bertil Gustavsson, Holma 1: 6, och hans hustru Evy Ingrid Sofi, född Nilsson.

VIGDA UNDER ÅR 1959

Den 27/6 muraren Karl David Davids-son, Boanäs 1: 2, o. Signe Ingeborg Gustafsson, Bråt 1: 8.

Den 15/8 hem.äg. Nils Arne Sundqvist, Norrby 4: 1, Hedemora landsförs., och Berit Margareta Ericsson, Håknahult 1: 1.

Den 31/12 hem.äg. Axel Göte Reinhold Magnusson, Geboda 1: 5, och Anna Ester Maria Karlsson, Lädja 5: 2.

DÖDA UNDER ÅR 1959

Den 6/1 f. hem.äg. Anders Johan Johansson, Björka 2: 2, född 14/2 1874.

Den 2/5 Linda Maria Kristina Skön, f. Vettermark, hustru till f. d. målarmästaren Alfred Skön, Bråt 1: 13, född 14/6 1873.

Den 6/5 f. hem.äg. Johannes Alfred Johansson, Björka 2: 7, född 5/4 1877.

Den 22/6 hem.äg. August Ferdinand Petersson, Lädja 3: 4, född 3/4 1881.

Den 23/6 f. hush. Ingrid Katrina Johansson, Lädja 6: 10, född 6/3 1869.

Den 25/8 f. hem.äg. Johan Gustaf Andersson, Björka 2: 11, född 28/9 1888.

Den 25/8 läg.äg. Adolf Gunnar Vilhelm Oséen, Björka 2: 9, född 14/1 1884.

Den 24/9 f. hem.äg. Sven Magni Andersson, Lädja 1: 16, född 21/11 1881.

Den 28/10 hem.äg. Per Martin Helge Gustafsson, Ernatorp 3: 2, född 20/4 1907.

Den 17/11 f. skogsarb. Ernst Oscar Teodor Palm, Ingelstorp 1: 10, född 23/7 1880.

Rättelse ur 1958 års utdrag: Död den 2 juni torp.änkan Lena Katrina Nilsson, f. Jonasson, Sandvik 2: 3, född 3/5 1867.

KONFIRMERADE 1959

Ragna Alqvist, Björka 2: 15, Kerstin Persson, Hjulatorp 1: 2, Sven Andersson, Hult 1: 5, Erik Karlsson, Lädja 7: 9, Elly Johansson, Lädja 8: 1, Irene Danielsson, Löv-

hult 1: 2, Tore Enarsson, Matkull 1: 7, Stina Johannesson, Ramsås 1: 4, Jan-Åke Andersson, Yxnänäs, Tolg.

FOLKMÄNGDEN I BERG 1959

Folkmängden i Berg utgjorde 31/12 728 personer, varav 379 män och 349 kvinnor, vilket innebär en minskning under året med 34 personer, 23 män och 11 kvinnor.

ALDST I BERGS FÖRSAMLING

Hem.äg. Per Johan Hallström, Sandvik, född den 29/11 1862.

KOLLEKTER och GÄVOR under år 1959

I kyrkokollekter har under året insamlats 5170 kronor, motsvarande 7 kronor per församlingsmedlem. Av dessa har sv. kyrkans mission fått den högsta kollektsumman, 1869 kronor. Missionsauktionen den 8 aug. inbragte vidare 4082 kronor. Till Blomsterfonden har vid jordfästningar under året givits 365 kronor och till kyrkan vid olika förrättningar 475 kronor.

Redaktionskommitté:

Johan Johansson Flory Gate Edvin Karlsson

BERGS KRÖNIKA rekvireras från Johan Johansson, L:a Mälen, Lidnäs
Pris kr. 3.—. Även tillhandahålles äldre årgångar sedan år 1944 av
krönikan, Pris resp. kr. 1.—, 2.— och 3.— kr.

